

HPV: Co víte/nevíte?

80 %

Zkratkou HPV se označuje lidský papillomavirus (human papilomavirus). Nakažení jím je běžné – **odhaduje se, že během života se s ním setká kolem 80 % z nás**. V rozvinutých zemích je nejčastějším sexuálně přenosným virovým onemocněním.

Graf 1: Počet lidí nakažených virovým sexuálně přenosným onemocněním celosvětově

Zdroj: Zpráva o sexuálně přenosných infekcích z roku 2023 Světové zdravotnické organizace, odhadovaná data z roku 2020
Dostupné na: [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-\(stis\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-(stis))

Jaká jsou rizika HPV ?

Zatím bylo identifikováno **více než 200 typů HPV**.
Ne všechny jsou ovšem pro člověka nebezpečné.

N

NÍZKORIZIKOVÉ TYPY, např. HPV 6 a 11, jsou zodpovědné za méně závažná onemocnění, **genitální bradavice nebo respirační papilomatózu**.

V

VYSOKORIZIKOVÉ TYPY, např. HPV 16 nebo 18, mohou být spojené se vznikem **rakoviny děložního čípku (až v 70 % případů), vulvy, vagíny, penisu, řiti a některých novotvarů v oblasti úst a krku**.

Rakovina děložního čípku

je třetí nejčastější rakovinou u žen na světě.

V roce 2008 byla celosvětově zachycena **u 530 000 žen** a okolo 275 000 na ni zemřelo.

Jak se infekce HPV přenáší?

Hlavní cestou nákazy je **intimní kontakt**. Vir se může přenést nejen pohlavním stykem, ale i jiným intimním kontaktem nebo například z matky na dítě při porodu.

Jak na HPV preventivně?

U žen probíhá v současnosti jako prevence proti rakovině každoroční **vyšetření stěru z děložního čípku na gynekologii**. Takto lze zachytit už rozvinuté předrakovinné změny, které HPV může způsobit. Ve věku 35, 45 a 55 let je ženám hrazen z veřejného zdravotního pojištění také **HPV DNA test, který odhalí právě přítomnost HPV viru v těle**. Screeningový program zaměřený na jiné zmíněné diagnózy nebo skupiny populace ovšem dostupný není.

Jak se proti HPV bránit?

Nejúčinnější prevencí HPV infekce **kromě úplné sexuální abstinence je očkování**. Jeho účinnost je zároveň nejvyšší ještě před začátkem sexuálního života. Z toho důvodu **je hrazeno ze zdravotního pojištění pro všechny dívky i chlapce ve věku 11 až 14 let**.

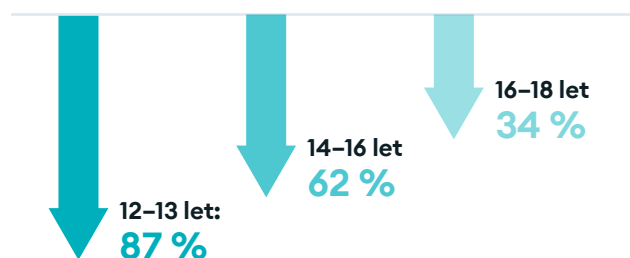
K dispozici jsou dvě vakcíny, obě **chrání před některými typy HPV, které mohou způsobovat rakovinné bujení**. Bivalentní vakcína chrání proti 2 typům HPV, nonavalentní pro 9 typům HPV včetně některých méně rizikových typů, které mohou způsobit genitální bradavice.

Přístup k vakcínám bohužel není na celém světě stejný, což odráží, že k 90 % úmrtí na rakovinu děložního čípku dochází v zemích s nízkým příjmem a nižším středním příjmem.

Jak je očkování proti HPV účinné?

Za 17 let od doby, kdy se stala dostupnou první vakcína proti HPV, je možné spatřovat výsledky tohoto preventivního opatření v praxi, např. ve Velké Británii se rakovinu děložního čípku u žen narozených po 1. září 1995 podařilo téměř vymýtit (viz Graf 2).

Graf 2: Odhadovaná relativní redukce počtu případů rakoviny děložního čípku

Zdroj: **Falcaro M et al.** The effects of HPV vaccination programme in England, UK, on cervical cancer and grade 3 cervical intraepithelial neoplasia incidence: register-based observational study. *Lancet* 2021, 398, 2084–2092.

Zdroje uvedených údajů:

Hamsikova E, Ludvikova V, Stasikova J, Tachezy R. Cross-sectional study on the prevalence of HPV antibodies in the general population of the Czech Republic. *Sex Transm Infect* 2013; 89: 133–137. doi:10.1136/sextrans-2012-050486.

Hamsikova E, Smahelova J, Ludvikova V, Salakova M, Rychla J, Skrenkova J, Rob L, Tachezy R. The prevalence of HPV infections in HPV-vaccinated women from general population. *APMIS* 2017, 125: 585–595. doi: 10.1111/apm.12677.

<https://www.gavi.org/vaccineswork/five-charts-15-years-hpv-vaccine>

<https://www.vzp.cz/o-nas/nejcasteji-resite/otazka/jake-jsou-zmeny-v-uhradach-od-1-1-2024>